

סעודה שלישית – סעודת רעוא דרעוין
פרשת ויחי – תשע"ט

בסעודת שלישית דיבר מהר"י נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד מאד, על פי ההקדמות הנוראות שקבלנו ממוהרא"ש ז"ל על פי דרכי רבינו ז"ל ותלמידיו הקדושים מוהרנ"ת זכותם יגן עלינו, אמן. בענין התקרבות לצדיקים, ומה זוכים על ידי שאוחזים את עצמם ביחד עם הצדיק, ולא נמשכים אחרי המחלוקת שיש על הצדיקים.

פתח ואמר, הנה סיום ספר בראשית הוא בפסוק (בראשית נ' כו) **וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים וַיַּחַנְטוּ אֹתוֹ וַיִּישֶׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם**, ויש לדקדק למה התורה הקדושה מסיימת ספר בראשית עם פסוק זו, הלא יש לנו כלל שאין מסיימים בדבר רע? וגם יש להבין דברי חכמינו הקדושים (ברכות נה.) מפני מה מת יוסף קודם לאחיו מפני שהנהיג עצמו ברבנות; וראוי להבין איך שייך תבועה על יוסף הצדיק שנהג ברבנות, הלא הוא מי שהציל את כל אחיו ואת בית אביו לא לִגְוֹעַ בָּרָעָב, ודייקא בכוחו ובזכותו החזיקו נשמות ישראל מעמד במצרים, בתוך ערוות הארץ (כמובא בזוהר), ובוודאי עלינו להבין כל הענינים אלו.

ויש לומר בביאור הענין על פי דברי רבינו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רמ) שכל ההשפעות וכל הדברים הם באים רק מהצדיק האמת, וכשאדם מקורב אל צדיק

האמת יכול לקבל בקל מה שצריך לו, הן עשירות או בנים, אבל כשהוא רחוק מהצדיק אזי בא לו בקושי גדול, וכו', עיין שם כל זה בדברי רבינו ז"ל.

כי זה כבר כלל מוסד בידינו מרביז"ל שעיקר הצלחת האדם בזה העולם, על ידי התקרבותו אל הצדיק, ועל ידי אמונת חכמים, וכמובא בדברי רבינו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קכג) שהעיקר והיסוד שהכל תלוי בו הוא לקשר עצמו לצדיק שבדור, ולקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר קטן ודבר גדול, ולבלי לנטות חס ושלום מדבריו ימין ושמאל, עיין שם. ורבינו מדקדק "הצדיק שבדור" כי זה חלק מהאמונה הקדושה, שכמו שהוא יתברך נמצא ואין בלעדו נמצא, ואלקותו יתברך חי וקים לעולם ועד, כן מוכרח להיות צדיקים אמיתיים בכל דור ודור, וכמו שפירש הרה"ק רבי שלמה מראדאמסק בעל ה"תפארת שלמה" זי"ע על הנוסח שבברכת ההפטורה "צור כל העולמים צדיק בכל הדורות" שכמו שהקדוש ברוך הוא הוא 'צור כל העולמים' חי וקים תמיד לעולם ועד, כן "צדיק בכל הדורות" שיש צדיקי אמת בכל דור ודור, וכן אומר רבינו ז"ל בפירוש (שיחות הר"ן סימן קצב) אם מאמינים בהשם יתברך צריכים להאמין שיש צדיקים גם כן, כי כמו שהשם יתברך נמצא בודאי, כמו כן נמצאים צדיקים בודאי בכל דור ודור, עיין שם. נמצא שזהו חלק מהאמונה הקדושה להאמין שיש צדיקים בכל דור ודור, וזה דברי רבינו ז"ל כאן (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קכג) "הָעִקָּר וְהַיְסוֹד שֶׁהַכֹּל תָּלוּי בּוֹ, לְקַשֵּׁר עַצְמוֹ לְהַצַּדִּיק שֶׁבַּדּוֹר".

כי כבר בזמן רבינו ז"ל לא רצו להאמין שיש כהיום צדיקים כמו בדורות הקודמים כאשר מוהרנ"ת ז"ל מספר בשיחות הר"ן (סימן קצה) פעם אחת דברתי עמו זכרונו לברכה מענין זה שאין העולם רוצים להאמין שיהיו נמצאים עכשו צדיקים גדולים במעלה מאד כמו בדורות הראשונים. ענה ואמר: אם מאמינים בהשם יתברך צריכים להאמין שיש צדיקים גם כן. כי כמו שהשם יתברך נמצא בודאי, כמו כן נמצאים צדיקים בודאי בכל דור ודור, עיין שם. ובזמנו של רבינו ז"ל עדיין היו בחיים החוזה מלובלין והמגיד מקאזניץ וכו' וכבר אז דברו בלשונות

כאלו שהיום אין כבר צדיקים, וזה היה גם הנסיון של מוהרנ״ת ז״ל כי הנה חותנו של מוהרנ״ת ז״ל שמע מנפלאותיו של רבי פנחס מקאריץ זי״ע אזי הלך לראותו וכאשר בא למחוצתו בקודש התפלא מאד מעבודתו הטהורה, אבל שמע שהחסידים מדברים כל דבר אסור על רבי מיכל מזלאטשוב זי״ע אזי הוא החליט ללכת אל רבי מיכל מזלאטשוב לראות מי הוא, וגם שמה התפלא מאד מעבודתו הטהורה, אבל שמע שהחסידים דשם מדברים כל דבר אסור על רבי פנחס מקאריץ, אזי החליט ששניהם צודקים והתרחק מהם, וקבע לעצמו שיעור לדבר כל יום נגד החסידים, ואל בית כזה נכנס רבי נתן, והתחתן שמה, ורבי נתן כבר היה מקורב אל חסידים, והיה חביב מאד אצל הרב מבארדיטשוב זי״ע וידוע אצלינו שיש הרבה תורות בספר הקדוש ״קדושת לוי״ שרבי נתן כתב את זה, והרב מבארדישטוב חיבב אותו מאד וקרא לו בלשון חיבה ״מיין נת׳לע״, [״נתן שלי״], והנה הוא התחתן בבית כזה שחותנו היה כל כך נגד החסידים, ולבל תטעו לחשוב שהחותן של מוהרנ״ת היה סתם בן אדם, הוא היה איש קדוש מאד, עד שפעם התבטא עליו מוהרנ״ת שלפי קדושתו ופרישותו של חותנו הקדוש לא היה יכול להבין במה היתה משה רבינו יותר גדול מחותנו, כל כך צדיק הוא היה, אבל אף על פי כן המחלוקת שהיה נגד החסידים בלבל אותו והזהיר כל יום את בני משפחתו להתרחק מהם. וזה בלבל מאד את מוהרנ״ת, עד שבא אל רביז״ל והתורה הראשונה שרביז״ל אמר לו היה בלקוטי מוהר״ן חלק א׳ סימן ה׳, שרביז״ל מפרש שם, שכל המחלוקת שיש בין הצדיקים זה בשבילך כדי להרחיק אותך, ואתה צריך להתגבר ולדעת שאינך צריך להתערב בהמחלוקת הזאת, רק להאמין בדברי הצדיקים, ועל ידי זה תזכה לתקונך האמיתי והנצחי.

וזה גם כל הענין של שובבי״ם ת״ת שהימים האלו מסוגלים מאד לתקן את כל מה שפגמנו, כי ירידת עם ישראל למצרים היה בכדי לתקן הפגם של אדם הראשון, ולכן ימים אלו שקוראין בהם פרשיות הללו של שעבוד עם ישראל במצרים מסוגלים מאד לתקן את פגמינו, ובפרט מה שפגמנו בפגם הברית. ועיקר התיקון

זוכים על ידי שלא מקשיבים לכל המריבה שיש בין הצדיקים ויודעים שכל מה שיש מריבה ומצותא בין הצדיקים השלימים הוא רק בשבילי כדי להרחיק אותי, כי אני איני ראוי להתקרב אל הקדושה, ועל ידי זה שאני לא שָׂם לֵב לכל הבלבול הדעת והמחלוקת, על ידי זה אני זוכה להתיקון שלי, ולקבל כל הטובות הבאים מהצדיקים האמיתיים.

והנה אין לך עוד מחלוקת שבין הצדיקים כמו שיש בענין תיקון חטא הזה, אשר רבי שמעון בן יוחאי אומר עליו שאין מועיל על זה תשובה, ובא רבינו ואומר שבקטע זוהר הזה אין אף אחד מבין פירושו רק אני, ואני אומר לכם שכן מועיל תשובה על חטא הזה, אזי יש לך פה מחלוקת שבין הצדיקים אשר רבינו אומר שכן מועיל תשובה, ורשב״י אומר שאין מועיל תשובה. ועל זה בא רבינו ז״ל ומגלה לנו (לקוטי מוהר״ן חלק א׳ סימן ה׳) שכל המחלוקת שיש בין הצדיקים הוא רק בשבילך, כי אתה אינך ראוי להתקרב אל הקדושה, ולכן אתה מוכרח לשמוע מחלוקת נגד הצדיקים, בשביל הבחירה והנסיון שלך, שיהיה לך נסיון ובחירה האם להתקרב אל הצדיק או לא, ועל ידי שאתה מתגבר על המניעות, ואתה לא מתערב בהמחלוקת, רק יודע שזה הכל בשביל לרחק אותך מן הקדושה למען הבחירה, על ידי זה שאתה מתגבר על המניעה הזאת ואתה מתקרב אל הצדיק, אתה זוכה להתיקון השלימה שלך, ואתה זוכה לקבל את כל הטובות הנצחיות מהצדיק האמת.

והנה מיד שאדם מקושר לצדיק שבדור, בקל לו לקבל כל מיני השפעות טובות ברוחניות וגשמיות שכולם נמשכים מהצדיק, כי הרי הוא קרוב וסמוך אליו, ואינו צריך לעשות פעולות גדולות להמשיך השפע ממנו, על כן עיקר תקוות האדם בזה העולם לקרב ולקשר עצמו אל הרב והצדיק שבדור, וללמוד ממנו לימודי החיים איך להחזיק מעמד בכל מיני מצבים קשים ומרים, שבוודאי היה קשה לו מאד להתמודד אתם אם היה לבד, אבל עכשיו שמקורב אל רב וצדיק שבדור בקל לו לקבל ממנו התחזקות אמיתית על כל פרט ופרט של החיים, ועל ידי זה זוכה לעבור את החיים בשלום ולהגיע אל מה שצריך להגיע.

והנה זה היה עבודת יוסף הצדיק במצרים לחזק את הבאים אליו, ולהשפיע להם כל מה שצריכים ברוחניות ובגשמיות, שעל זה הגיעו אליו אֶחָיו וכל בני ביתם, כדי שיכלכל ויפרנס אותם, הכולל פרנסה גשמיות ורוחניות, כי יוסף הצדיק נבחן בנסיונות קשות ומרות מאד, בתוך ערוות מצרים, ועמד בכולם, עד שהוא נעשה "הַשַּׁלִּיט עַל הָאָרֶץ הוּא הַמַּשְׁבִּיר לְכָל עַם הָאָרֶץ" היינו שממנו יצא התחזקות ולימודים אמיתיים לכל מי שהגיע אליו, ודייקא על ידו היה אפשר לנשמות ישראל להחזיק מעמד בתוקף ערוות מצרים שהיה מקור הטומאה של כל העולם בימים ההם, (כדאיתא בתנא דבי אליהו פרק ז') ועל ידי שיוסף הצדיק כבר סלל את הדרך היו אחיו ובני ביתם יכולים להחזיק מעמד שם, ולבסוף לצאת משם ברכוש גדול, ולהיות עם הנבחר להקדוש ברוך הוא.

אבל כמובן זה מסירות נפש עצום בשביל הצדיק לבטל מזמנו היקר ומעבודותיו הקדושות, כדי להוריד עצמו אל נשמות ישראל, ולרחם עליהם ולהוצאים ממדריגתם השפילה, אבל הצדיקים עושים את זה ברצון מלא ובנפש חפיצה, כי הם יודעים שזה עיקר התכלית לקרב כל באי עולם אל השם יתברך שכולם יכירו וידעו מלכותו יתברך שאין שום מציאות בלעדו יתברך כלל.

ובזה גם מובן דברי חכמינו הקדושים בענין מרדכי הצדיק (מגילה טז:) על הפסוק (אסתר י, ג) "כי מרדכי היהודי משנה למלך אחשורוש וגדול ליהודים ורצוי לרוב אחיו", 'לרוב אחיו' ולא 'לכל אחיו', מלמד שפירשו ממנו מקצת סנהדרין, עיין שם. ומפרש רש"י שפירשו ממנו - לפי שבטל מדברי תורה ונכנס לשררה; היינו כי מרדכי הצדיק מסר את נפשו בעבור עם ישראל להנהיגם בדרך הישרה עם כח השררה שלו, אבל אבד את השם שלו, שירד מחשיבותו, שזה גם ענין הנ"ל כדוגמא הנאמר אצל יוסף, כי צדיקים מוסרים את נפשם ואת שמם וכו', הכל כדי לקרב את נשמות ישראל אל אביהם שבשמים ולהדריכם בדרך הישרה.

וכמו שראינו בעינינו אצל מוהרא"ש ז"ל פעם בליל הושענא רבה, שמי שיודע מה זה הושענא רבה ומה יכולים לפעול אז, בילה אז מוהרא"ש כל הלילה בשביל

לעשות שלום בין איש לאשתו, ואמר לי להזדרז לגמור את המשנה תורה, ומיד אחר כך נכנס בחדר שלו עם הזוג ועסק אתם כל הלילה לעשות שלום ביניהם, ומי שיודע קצת מה יכולים לפעול אז, יבין קצת איזה מסירות נפש זה למסור לילה שלימה כזה של הושענא רבא בשביל לעשות שלום ביניהם.

ואם כן מובן מאד מה שמסיימים את ספר בראשית עם פסוק וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן מֵאָה וְעֶשֶׂר שָׁנִים וגו', כי בזה התורה הקדושה מגלה לנו את עוצם מסירות נפשו של יוסף הצדיק שנהג עצמו ברבנות, אבל בשביל מה? כדי להנהיג את אחיו וכל בית אביו על דרך העולה בית אל, ולעזור להם להגיע אל דביקות אמיתי בו יתברך, שזה מרומז במספר ימי חייו בן מאה ועשר שנים דייקא, שזה קומה שלימה של כל הקדושות ביחד, עשר ספירות מה שכל אחד כלול מעשר, שזהו בן מאה ועשר שנים, שנה בגימטריא ספירה, כמובא, כי יוסף הצדיק זכה בתוך תוקף ערוות מצרים לגלות את הקדושה שבכל העולמות, ולהכניס תקוה אמיתית בלבם של ישראל, שהקדוש ברוך הוא עתיד להוציא אותם מארץ הזאת, ולהביא אותם אל ארץ ישראל ששם קדושה עליונה, וכמו שכתוב (בראשית נ, כד) "וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אֶחָיו אָנֹכִי מֵת וֵאלֹהִים פָּקֹד יִפְקֹד אֶתְכֶם וְהֶעֱלָה אֶתְכֶם מִן הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב" שהוא היה מובטח שהקדוש ברוך הוא יוציא נשמות ישראל ממצרים ויוציא אותם מארץ מצרים ויביא אותם אל הארץ, ולכן השביע את בני ישראל (שם, כה) "פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהַעֲלִתֶם אֶת עַצְמֹתַי מִזֶּה" שתמיד תהיו מחבורים אל העצמיות שלי, היינו מדת צדיק יסוד עולם, שכל זמן שתהיו מקושרים אל הצדיק תצליחו בכל אשר תפנו.

ומסרו נפשם לקיים דברי יוסף הצדיק, שלא יצאו ממצרים עד שהועילו למצוא ארונו ולצאת עמו לחרות עולם, וכמו שחכמינו הקדושים אומרים (מדרש) שהמצריים השקיעו ארונו של יוסף בתוך הנילוס, ויש אומרים שזרקו אותו בין קברי המלכים, והם חשבו שבזה הם מחסלים את כוחו של הצדיק וכבר לא יצאו נשמות ישראל משם לעולם, אבל מיד שהגיע זמן הגאולה הלך משה רבינו על יד הנילוס

ואמר "יוסף יוסף אנחנו מוכנים לצאת ממצרים, והגיע זמן שתתגלה לנו, ומיד בצבץ הארון מתוך המים, או נזדעזע הארון מתוך קברי המלכים (לפי השיטה שזרקו אותו בין קברי המלכים), וּלְקָחוֹ משה רבינו על כתפיו, ויצא עמו ממצרים.

וזהו המבואר בדברי רבינו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ריא) שאי אפשר לבא למוחין זכים אלא על ידי התקשרות לצדיקים, וכמו שכתוב (שמות יג, יט) "וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ" שמשה רבינו שהוא המוחין קישר עצמו אל יוסף שהוא הצדיק, ועל ידי זה יצאו משם נשמות ישראל ממצרים.

ואם כן מובן מאד את סיום ספר בראשית שהוא ההקדמה לספר שמות, שמספר מסבל נשמות ישראל במצרים, ומיציאתם משם, שאלו הם הפרשיות של ימי שובבי"ם, ובשנת העיבור שובבי"ם ת"ת, שהם ימים מסוגלים מאד לתשובה ולתקן כל מיני פגמים שפגמנו בימי חיינו, כי ההתחזקות הזאת מקבלים מקיום נשמות ישראל במצרים שנתקיימו על ידי שקשרו עצמם להצדיקים, והחזיקו מעמד בכל אשר עבר עליהם (שמות א, יד) וַיְמָרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבֵנִים וּבְכָל עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה וגו' ואף על פי כן החזיקו מעמד, וזרקו את שכלם ודעתם לגמרי, קשרו עצמם אל הצדיק שבדור שהוא משה רבינו, שגם הוא בעצמו היה קשור מאד אל עצמותו של יוסף הצדיק, שזהו (שמות יג, יט) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עַצְמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ ודייקא בזכות ארונו של יוסף נקרע להם הים, ועברו בתוך הים ביבשה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים על הפסוק (תהלים קיד, ג) "הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס" מה ראה? ארונו של יוסף ראה! שמיד שנתגלה עוצם תוקפו של הצדיק האמת שיש אפשרות להחזיק מעמד גם בתוקף ערוות מצרים, ולא ללכת אחר ההבל של העולם הזה, לפני צדיק הזה מוכרח הים להבקע, ולתת מקום לנשמות ישראל לצאת משם בשלום.

נמצא מובן מאד מה שהתורה הקדושה מסיימת ספר בראשית עם המילים (בראשית נ, כו) "וַיַּחַנְטוּ אֹתוֹ וַיִּישֶׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם" ויחנט"ו אותיות ויטחנ"ו, שקליפת מצרים רצו לטחון את הצדיק ולבטל קדושתו מן העולם, ולא זו בלבד, אלא "וַיִּישֶׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם", שמו אותו בתוך ארון וזרקו אותו לתוך הנילוס, או

בין קברי המלכים, כדי שלא ידעו ממנו כלל, ויושכח זכרו הקדוש מבין נשמות ישראל חס ושלום, אבל כבר לימדו אותנו חכמינו הקדושים (מגילה יג:) שהקדוש ברוך הוא בורא הרפואה קודם למכה; שעל ידי ששמו עצמותיו של יוסף בתוך ארון במצרים ויצאו משם עם עצמותיו, על ידי זה נבקע להם הים, וזכו להגיע לחירות עולם.

הרי שאין מסיימים בדבר רע כלל, רק זה הרפואה מקודם למכה, "וַיִּישֶׂם בְּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם" שכבר הכינו ארונו של יוסף במצרים, שזה יביא להם הגאולה, ושפיר קורין כל העולם חזק חזק חזק ונתחזק, ומובא בספרים ששלש פעמים חזק עולה בגימטריא משה שהוא הצדיק האמת, היינו שאפילו אם רואים כוחות הטומאה מתגברות מאד עד "ויחנטו אותו" שטוחנים את הצדיק לבטל קדושתו מן העולם, וגם "וַיִּישֶׂם בְּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם" שרוצים להעלים קדושתו לגמרי, על זה כולם צועקים פה אחד "חזק חזק חזק" ואיך? על ידי משה שעולה גימטריא שלש פעמים חזק, היינו על ידי שמתקשרים היטב אל הצדיק בקשר של קיימא, ועל ידי זה מקבלים כח לעבור על הכל ולקבל ממנו כל ההשפעות טובות.

נמצא שמובן מאד ההמשך והקשר בין סוף ספר בראשית לתחילת ספר שמות, שהתורה הקדושה סיים והראה לנו הדרך איך אנחנו נזכה להחזיק מעמד בכל אשר עובר עלינו במצרים, והוא על ידי שנקשר עצמינו אל הרב והצדיק שבדור, ולא נטה מדבריו ימין ושמאל, רק נבטל שכלינו מלפניו לגמרי, על ידי זה נזכה לצאת מכל צרותינו וצרות נפשינו, ונזכה להגיע להגאולה.

השם יתברך יעזור לנו שנחזיק מעמד בכל מצבי החיים, ולהיות מקושרים היטב אל צדיקים שבדור, ועל ידי זה נזכה להגאל בגאולת עולם.